

Renata Langfort

Zakład Patomorfologii Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie

Wspomnienie o Prof. Danucie Szymańskiej-Bajerskiej (1923–2008)

Posthumous tribute to Prof. Danuta Szymańska-Bajerska (1923–2008)

Pneumonol. Alergol. Pol. 2008; 76: 407–409

W dniu 6 kwietnia 2008 r. zmarła Profesor Danuta Szymańska-Bajerska.

Pani Profesor całe swoje życie zawodowe poświęciła badaniom nad patomorfologią, przede wszystkim zagadnieniom patologii chorób płuc. Większość swojego zawodowego życia — 36 lat — przepracowała w Instytucie Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie.

Profesor Danuta Szymańska urodziła się 25 stycznia 1923 roku w Warszawie. Tu spędziła całe swoje życie. Przeżyła oblężenie w 1939 roku. Brała udział w Powstaniu Warszawskim jako sanitariuszka. W Warszawie także rozpoczęła swoją edukację i tutaj zetknęła się z zagadnieniem patomorfologii, które stało się jej powołaniem i pasją.

W 1941 roku Profesor Danuta Szymańska uzyskała świadectwo maturalne na tajnych kompletach w Liceum im. Królowej Jadwigi. Następnie podjęła studia medyczne w tajnej Prywatnej Szkole Zawodowej dla Pomocniczego Personelu Sanitarnego, zorganizowanej i prowadzonej przez profesorów Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, nazywanej „Szkołą Docenta Zaorskiego”.

Wiosną 1943 roku, jako studentka tej szkoły, została skierowana na praktykę do Szpitala św. Ducha na oddział urologiczny, gdzie poznała dr. med. Wacława Lewińskiego — kierownika pracowni anatomii patologicznej — i za jego radą rozpoczęła wolontariat w pracowni patomorfologicznej. Tam w ciągu roku nauczyła się technik histopato-

logicznych, pobierania materiału tkanekowego do badania mikroskopowego, sporządzania preparatów histopatologicznych, techniki wykonywania sekcji zwłok. Dzięki takiemu przygotowaniu stała się jednym z nielicznych patologów o znakomitym wykształceniu technicznym.

Studia medyczne Profesor Danuta Szymańska zakończyła już po wojnie, w 1949 roku, uzyskując dyplom lekarza medycyny na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Warszawskiego.

Pozostała wierna swoim pierwszym zainteresowaniom anatomią patologiczną i w 1950 roku rozpoczęła pracę w Zakładzie Patomorfologii Akademii Medycznej, gdzie spędziła 8 lat. Pracowała pod kierunkiem znakomitego specjalisty, niezwyklej osobowości, wspaniałego człowieka, legendy w dziedzinie patologii — prof. Ludwika Paszkiewicza. Na Akademii Medycznej w Warszawie Profesor Danuta Szymańska zdobyła I i II stopień specjalizacji z patomorfologii oraz stopień naukowy doktora nauk medycznych. Praca doktorska na temat „Zapalenie płuc u dzieci do lat 3 — studium anatomopatologiczne”, której promotorem był prof. Paszkiewicz, została wyróżniona przez Polską Akademię Nauk.

W ciągu lat pracy na Akademii Medycznej w Warszawie Profesor Szymańska zajmowała stanowisko asystenta, potem starszego asystenta. 1 czerwca 1958 roku zdecydowała się rozpocząć

Adres do korespondencji: Renata Langfort, Zakład Patomorfologii, Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc, ul. Płocka 26, 01-138 Warszawa, tel.: (022) 431 22 57; faks: (022) 431 24 57, e-mail: r.langfort@igichp.edu.pl

Praca wpłynęła do Redakcji: 23.06.2008 r.
Copyright © 2008 Via Medica
ISSN 0867–7077

pracę w Zakładzie Anatomii Patologicznej Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, gdzie mogła rozwijać swoje zainteresowania obejmujące patologię chorób układu oddechowego. Tu przez 9 lat, do 1967 roku, pod kierunkiem prof. Stefanii Chodkowskiej, pracowała jako adiunkt, a po przejściu swojej przełożonej na emeryturę została kierownikiem Zakładu.

W Instytucie Profesor Szymańska pracowała aż do przejścia na emeryturę, czyli do 1 stycznia 1994 roku.

W 1972 roku uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk medycznych na podstawie rozprawy pt. „Histopatomorfoza zmian gruźliczych w płucach i płuc w przebiegu przewlekłej gruźlicy leczonej lekami przeciwprątkowymi”. Rozprawa uzyskała Nagrodę Rady Naukowej przy Ministrze Zdrowia.

W 1979 roku Profesor Danuta Szymańska, jednogłośnie podjętą uchwałą Rady Naukowej Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, otrzymała tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego.

Jako kierownik Zakładu Profesor Danuta Szymańska rozpoczęła starania o modernizację wyposażenia, co w tamtych latach nie było łatwe, przede wszystkim ze względu na ogromne trudności w znalezieniu środków finansowych, ale również z powodu braku odpowiedniej specjalistycznej aparatury. Jednocześnie restrukturyzowała Zakład. Wyodrębniła pracownię cytologiczną, której zadaniem było opracowywanie materiału pochodzącego z badań bronchoskopowych, co umożliwiało lepszą diagnostykę raka płuca. Zleciła przebudowę pomieszczeń, aby przystosować je do zmieniających się potrzeb — zwiększającej się liczby badań histopatologicznych i autopsyjnych. Jako kierownik Zakładu zajęła się tworzeniem muzeum preparatów histopatologicznych, w którym gromadziła przypadki rzadkich chorób płuc, zwłaszcza zapalnych i śródmiąższowych.

Profesor Szymańska była znakomitym nauczycielem. Przez całe życie zawodowe starała się przekazywać swoją wiedzę innym. Przeszkoliła 22 osoby z różnych stron Polski w zakresie cytopatologii drzewa oskrzelowego. Była opiekunem i recenzentem wielu rozpraw doktorskich, recenzentem rozpraw habilitacyjnych, kierownikiem specjalizacji w zakresie patomorfologii. W ramach Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego Lekarzy w Warszawie prowadziła cieszące się ogromnym zainteresowaniem szkolenia doskonalące dla patomorfologów dotyczące zagadnień chorób płuc, zwłaszcza chorób śródmiąższowych.

Profesor Danuta Szymańska brała czynny udział w licznych posiedzeniach i zjazdach naukowych, krajowych i zagranicznych, prezentując swój dorobek i doświadczenie zawodowe oraz naukowe. Niezwykle aktywnie uczestniczyła również

w realizacji tematów planu naukowego Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, była kierownikiem wielu z nich. Uczestniczyła w tworzeniu nowoczesnych programów walki z gruźlicą.

Była członkiem Polskiego Towarzystwa Ftyzjopneumonologicznego (obecnie Polskie Towarzystwo Chorób Płuc) oraz Polskiego Towarzystwa Patologów. Z ramienia tego ostatniego wielokrotnie brała udział w komisjach egzaminacyjnych na I i II stopień specjalizacji z patomorfologii. Przez wiele lat, nawet już po przejściu na emeryturę, była członkiem Komisji Rewizyjnej Warszawskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Patologów, a od roku 1975 aż do roku 1997 — Rady Naukowej Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie.

Dorobek naukowy Profesor Danuty Szymańskiej obejmuje 146 publikacji oraz rozdziały w podręcznikach naukowych, które w większości dotyczyły chorób zapalnych i infekcyjnych płuc, przede wszystkim gruźlicy płuc oraz chorób śródmiąższowych. Zwłaszcza te ostatnie należały do ulubionych zagadnień, którymi zajmowała się Pani Profesor. Śmiało można powiedzieć, że była najlepszym znawcą tego problemu w Polsce.

Za swoją działalność naukową i dydaktyczną w 1973 roku została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi, w 1978 roku — odznaką „Za wzorową pracę w służbie zdrowia” oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Przez całe swoje życie Profesor Danuta Szymańska była bardzo aktywnym człowiekiem, niezwykle oddanym pracy zawodowej. Starła się godzić obowiązki matki z pracą zawodową, co wielokrotnie było bardzo trudne.

Ciągle jest pamiętana jako osoba niezwykle pracowita, sumienna, o ogromnej wiedzy; pasjonatka zagadnień dotyczących chorób zapalnych i śródmiąższowych płuc. Do niej z różnych ośrodków z całej Polski zwracano się z prośbami o konsultację trudnych przypadków histopatologicznych.

Nie miałam, niestety, przyjemności pracować z Panią Profesorem. Poznałam ją bliżej, gdy już była na emeryturze. Chętnie dzieliła się swoim doświadczeniem — życiowym i zawodowym. Do końca swoich dni, nawet już jako bardzo chora osoba, interesowała się pracą w Zakładzie Patologii. Była również świetnie zorientowana w problemach dotyczących służby zdrowia. Na bieżąco śledziła wszystkie wydarzenia i zmiany, jakie nastąpiły w ostatnim, burzliwym czasie reform i o których żywo dyskutowano. Zawsze miała swoje zdanie. Zwłaszcza w zakresie zagadnień merytorycznych, dotyczących patologii, znana była ze swoich zdecydowanych wystąpień. Nawet gdy już była na emeryturze, niezwykle czynnie uczestniczyła

w spotkaniach Polskiego Towarzystwa Patologów, dzieląc się swoją wiedzą i doświadczeniem zawodowym.

Profesor Danuta Szymańska w Instytucie Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie stworzyła szkołę diagnostyki patomorfologicznej chorób układu oddechowego i opracowała współczesne zasady diagnostyki patomorfologicznej śródmiąższowych chorób płuc.

To Ona uczyniła z Zakładu Patologii Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie liczący się ośrodek konsultacyjny, zajmujący się tymi niezwykle rzadkimi zagadnieniami.

Odeszła od nas znakomita postać medycyny, ekspert w dziedzinie patologii, jednak na zawsze pozostanie w naszej pamięci jako bardzo dobry, pogodny Człowiek oraz znakomity specjalista.